

**REFERINȚE ȘI DILEME PRIVIND NATURA PROCESUAL CIVILĂ
A ACȚIUNII OBLICE ÎN CONFORMITATE CU LEGISLAȚIA
REPUBLICII MOLDOVA**

Lora BADAN-MELNIC

Catedra Științe Administrative

This study represents a relatively complex treatment of indirect claim in its procedural sense and seeks to highlight those concerns that may waken the formulation of such actions in court.

For an introductory approach we propose one of the definitions of civil action in general, as a genre concept in which is framed the oblique action.

The civil action represents that legal way of protection by judicial restraint of civil rights violated or interests protected by law by which a legal entity, person or entity, require to the competent judicial authority to recognize a pre-existing subjective right or provision of new legal cases or termination of the obstacles put in the exercise of his right by another person, or payment of compensation when the establishment and enforcement of such obligations is necessary in order to achieve that right. Starting from these conceptual premises is follow to be treated oblique action, since it can not be conceived outside the genre and is not to be an exception from what is the legislation of Republic of Moldova provides.

Being a relatively innovation for the legislation of Republic of Moldova, the oblique action knows at the moment a superficial and insufficient approach both in the Civil Code and in the literature. Even if the action is, clearly, a range of civil action and this institution is assigned to the civil procedural law, its regulation was exclusively done in material legislation, which generates a series of misunderstandings about the legal nature of this civil action and its essence is within the parameters of a typical civil action.

Tratarea amplă și complexă a acțiunii oblice presupune, întâi de toate, definirea acțiunii civile ca noțiune gen, pentru care prima este o categorie. Conform opiniei expuse de I.Grușcă, aceasta reprezintă acel mijloc legal de protejare prin constrângere judiciară a drepturilor civile încălcate sau a intereselor ocrotite de lege, prin care un subiect de drept, persoană fizică sau juridică, cere unei autorități judecătorești competente fie recunoașterea unui drept subiectiv preexistent ori constituirea unei situații juridice noi, fie încetarea piedicilor puse în exercitarea dreptului său de către o altă persoană, sau plata unei despăgubiri atunci când instituirea și executarea unei asemenea obligații este necesară în vederea realizării dreptului respectiv [1]. Anume pornind de la aceste premise conceptuale urmează să fie tratată acțiunea oblică, întrucât aceasta nu poate fi concepută în afara genului și nu rezultă a fi o excepție din ceea ce prevede legislația Republicii Moldova.

Fiind o novație relativă pentru legislația Republicii Moldova, acțiunea oblică cunoaște la moment o abordare superficială și insuficientă atât în lege (Codul civil), cât și în literatura de specialitate. Chiar dacă acțiunea oblică este, în mod cert, o categorie a acțiunii civile, instituție atribuită dreptului de procedură civilă, reglementarea ei s-a făcut în mod exclusiv în legislația materială, fapt care generează un șir de nedumeriri privind natura juridică a acestei acțiuni civile și măsura în care esența acesteia se încadrează în parametrii unei acțiuni civile tipice.

Totodată, vom încerca să explicăm reglementarea acestei acțiuni în legislația civilă prin prisma celor două aspecte ale acțiunii civile: materială și procesuală. Sensul material al acțiunii civile este constituit din acele pretenții bazate pe raportul juridic, în baza căruia s-a dezvoltat situația de conflict, pe care reclamantul le formulează împotriva pârâtului sau față de acesta, pe când sensul procesual direcționează cerințele reclamantului către instanța de judecată și se bazează, cu certitudine, pe latura materială, dar și reiese din aceasta. Prevederile civile legate de acțiunea oblică au scopul creării unor condiții favorabile de apărare a creditorului de eventualitatea în care debitorul său, care riscă insolvabilitatea, să nu-și poată onora obligațiile față de sine. Respectiv, acțiunea oblică constituie un temei legal de adresare în justiție pentru satisfacerea indirectă a interesului material al creditorului îndreptățit.

Acest studiu se pretinde a fi o investigație a sensului procesual al acțiunii oblice, bazat fiind pe particularitățile materiale prevăzute de legislația civilă și pe reperele oferite în acest sens de literatura de specialitate prin metode deductive și analitice.

Este cazul să menționăm că definirea acțiunii civile nu se sprijină pe o normă concretă a procedurii civile, dar particularitățile acesteia pot fi desprinse din acele prevederi legale care reglementează formularea și depunerea cererii de chemare în judecată, exercitarea actelor procesuale și procedurale de către părțile în proces pe durata examinării și modalitățile prin care acestea pot dispune de acțiunea civilă respectivă.

În primul rând, trebuie să menționăm natura litigioasă (contencioasă) a acțiunii civile; or, aceasta nu este posibilă decât în baza pretențiilor formulate în instanță de către o persoană ce are calitatea procesuală de reclamant împotriva unei alte persoane determinate în calitate de pârât [2]. Aici este cazul să invocăm părerea, conform căreia, dacă acțiunea oblică va fi concepută ca o categorie a acțiunii civile, ea urmează să se conformeze acestei condiții de contenciozitate; altfel spus, acțiunea oblică este posibilă doar în cazurile în care poate fi identificat acel terț debitor care este obligat față de debitorul principal și nu orice tip de acțiune pe care o va întreprinde creditorul substituindu-l pe debitor se va conforma regulilor acțiunii oblice. Unii autori [3] consideră că dacă moștenitorul, în dauna creditorului, refuză sau omite să accepte succesiunea, aceasta poate fi acceptată și de creditorul succesoriului pe calea acțiunii oblice. Această cale este exclusă, invocându-se ca argument natura actului de acceptare a succesiunii care este o opțiune succesorală, un act volitiv ce aparține moștenitorului în mod exclusiv și nu poate fi transmis unei terțe persoane, așa cum nimeni nu poate să subroge pe moștenitor [4] decât în cazurile prevăzute de lege. Pe de altă parte, se omite și natura litigioasă pe care o are acțiunea oblică; astfel, devine neclar împotriva cui se va formula această presupusă acțiune civilă, cine va fi pârâtul? Oricât am încerca să presupunem și să creăm versiuni în acest sens, este cert că acțiunea nu poate fi îndreptată împotriva celorlalți moștenitori care au acceptat partea de moștenire și cu atât mai mult nu se va putea formula o astfel de cerință împotriva statului care va intra în posesiunea succesiunii vacante. În aceste cazuri lipsește elementul litigios în sine și se pierde sensul acțiunii oblice, atâta timp cât nu se poate determina persoana împotriva căreia se va formula acțiunea civilă.

Să nu oitem însă prevederea legală, conform căreia creditorul, a cărui creanță este certă, lichidă și exigibilă, poate exercita, în numele debitorului său, *drepturile și acțiunile* acestuia în cazul în care debitorul, în dauna creditorului, refuză sau omite să le execute (alin.(1) art.599 CC RM), din care rezultă că creditorul, în afară de acțiunile debitorului, poate valorifica și drepturile acestuia. Această prevedere legală urmează să fie interpretată în sensul în care încapă în conceptul acțiunii civile ca atare, adică în măsura în care drepturile subiective ale debitorului se vor valorifica în raport cu terții (debitorii) și nu în aspect declarativ sau unilateral.

O altă dilemă referitor la acțiunea oblică în aspect procesual civil ține de măsura în care, prin esență, acțiunea oblică întrunește condițiile generale formulate pentru o acțiune civilă, interesând în mod special criteriul de existență și justificare a unui interes juridic, legitim, născut și actual, personal și direct [5] acestea reprezentând niște reguli ce vizează interesul material al celui care formulează acțiunea civilă. Reclamantul care a formulat acțiunea oblică dispune de un interes material irefutabil care întrunește, în linii generale, condițiile menționate, afară de caracterul direct al interesului, ținând cont de specificul subrogatoriu al acțiunii. S-ar părea că aceasta nu afectează esențial *obiectul* acțiunii civile, așa încât reclamantul oricum cere pentru altul. Însă, din punctul de vedere al *temeiului* acțiunii, datele problemei sunt diferite, pentru că creditorul nu va întemeia acțiunea pe raportul juridic material litigios la care a fost parte, ci pe un raport juridic străin sieși, mijlocit de debitorul său. Aceasta va afecta, în primul rând, latura probatorie a procedurii, întrucât îl pune în dificultate pe reclamant atât în ceea ce privește întemeierea acțiunii civile, dar, mai ales, în vederea prezentării probelor în proces. Cu atât mai mult, cu cât acest tip de acțiune are ca premisă și rea-credința debitorului care, dacă nu va fi atras obligatoriu în proces, ar putea să creeze probleme serioase sarcinii de probație a reclamantului (creditor). Această rea-credință este dedusă din conținutul legii; or, în cazul în care debitorul singur ia măsurile de protecție și conservare a patrimoniului propriu, nu se va pune problema implicării creditorului în acțiunea în justiție în interesul acestuia.

Din conținutul legii nu reiese obligativitatea atragerii în proces a debitorului, de aceea vom considera că aceasta este o opțiune a creditorului, deși nu vedem cum ar fi posibilă susținerea acțiunii fără implicarea și ajutorul debitorului – parte la raportul juridic material litigios.

Pe de altă parte, dacă debitorul va fi atras în proces în calitate de coreclamant, creditorul nu mai are nici un rost în acest proces și aceasta se poate întâmpla numai în cazurile în care debitorul va consimți să subscrie sub acțiunea formulată de reclamant. Implicarea lui în calitate de intervenient accesoriu ar fi nefirească, pentru că aceasta presupune un interes indirect, dar tocmai interesul lui este cel direct și atunci ar trebui să își schimbe rolul cu reclamantul, însă aceasta nu va mai fi o acțiune oblică.

De menționat este și riscul procesual pe care îl suportă reclamantul care cere pentru debitorul său, fiind obligat, conform regulii generale, să achite taxa de stat și alte cheltuieli de procedură aferente examinării cauzei. Acest risc se consumă în sens negativ și absolut pentru creditorul reclamant în cazul în care pierde cauza civilă. S-ar putea ca acest efect să fie previzibil pentru debitor și el să treacă sub tăcere această circumstanță pe care este sigur că propriul debitor are dreptul să i-o opună. Această situație nu presupune în mod obligatoriu rea-credință din partea debitorului, întrucât creditorul poate formula acțiunea și fără a se documenta suficient ori fără să discute în prealabil circumstanțele raportului obligațional dintre debitor și terțul îndatorat față de el. Riscul reclamantului se poate baza atât pe dreptul celui împotriva căruia a fost intentată acțiunea oblică de a opune creditorului toate excepțiile opozabile propriului creditor, cât și pe insuficiența de probe a reclamantului, rezultatul fiind același: suportarea tuturor cheltuielilor legate de examinarea cauzei în instanță. Dacă se va demonstra că debitorul în mod intenționat și lipsit de onestitate l-a expus pe creditor unui risc cert, acesta din urmă va fi îndreptățit să ceară despăgubiri pentru resursele utilizate, efortul și timpul pierdut.

În context, specificăm că achitarea taxei de stat de către reclamant constituie un risc în tot cazul, deoarece executarea obligației față de debitorul său din partea pârâtorului nu îl asigură pe creditor de valorificarea creanței proprii, el având doar o relativă siguranță de potență a debitorului în sensul întregului patrimoniu, fiind creditor chirografar, deci beneficiind de garanția universală de rând cu toți ceilalți creditori chirografari ai debitorului său.

Scutirea reclamantului de achitarea taxei de stat se va opera pentru toate situațiile în care criteriul de exonerare este material, adică derivă din esența și natura juridică a litigiului bazat pe raportul dintre debitor și debitorul lui, dar ar putea trezi semne de întrebare în cazul în care se va invoca scutire personală a reclamantului, acesta nefiind titularul dreptului material, ci persoana care îl subrogă. În principiu, calitatea de reclamant ar condiționa aplicarea regulilor generale, fără a se ține cont de dreptul și interesul material, dar aceasta ar putea fi o modalitate periculoasă de fraudare a justiției dacă debitorul, care nu întrunește condiția de scutire de taxă de stat, îl va utiliza pe creditorul care poate beneficia de această înlesnire în mod intenționat, conștient și deliberat pentru a-și satisface interesele în justiție, inclusiv cu acordul creditorului. Chiar dacă se va întâmpla acest lucru, instanța nu este în drept să respingă acțiunea civilă fără temei legal și subînțelegând această modalitate. Iar acesta este un motiv în plus pentru specificarea unor norme procesuale de reglementare a acțiunii oblice, dacă nu în mod distinct într-un compartiment aparte, barem în mod răzleț și fragmentar, acolo unde este cazul.

Aceste aspecte argumentează caracterul sceptic și vicios al acțiunii oblice și explică frecvența foarte mică, aproape inexistentă de adresare în instanță prin intermediul acțiunii oblice. Ipotetic, cerința creditorului față de debitorul propriului debitor ar putea fi formulată și în procedură simplificată (în ordonanță), însă acest lucru se exclude, ținându-se cont de natura litigioasă a acțiunii civile ca formă exclusivă a procedurii contencioase.

Considerăm că ar fi rațională examinarea în procedură simplificată a pretențiilor indirecte, întrucât aceasta presupune eficiență și rapiditate și lasă loc pentru eventualitatea examinării complexe în procedură contencioasă. Dacă s-ar admite această modalitate de examinare a pretențiilor subrogatorii, ar dispărea formalitatea și elementul contradictoriu, fapt salutabil în cazul creanțelor certe. Posibilitatea de neacceptare a ordonanței din partea debitorului față de care s-au înaintat cerințele în instanță și, în consecință, anularea acesteia este o garanție implicită a debitorului terț împotriva unei eventuale șicane din partea creditorului, dar și pentru debitorul propriu, în sensul în care acesta ar putea fi afectat de un anume exces în realizarea drepturilor sale prin intermediul creditorului.

În contextul celor menționate, propunem specificarea posibilității creditorului de a-și conserva creanțele inclusiv prin intermediul procedurii simplificate, în paralel cu acțiunea oblică și lăsând loc acesteia pentru ipoteza în care instanța nu va emite o ordonanță de executare a obligației de către debitorul debitorului sau pentru cazurile în care acesta se va opune ordonanței judecătorești.

Interesează în mod deosebit și efectul acțiunii oblice, care îl lipsește pe reclamant de o satisfacere a interesului material chiar și în ipoteza unui câștig de cauză, deoarece acesta nu va dispune de titlu executoriu, ci va crea doar premisele de valorificare a creanței în concurs cu ceilalți creditori (chirografari) ai debitorului care beneficiază de executare. Este o situație juridică unică, în care reclamantul cere pentru altul riscând să piardă și în cazul în care utilizează toate mijloacele legale și câștigă cauza civilă. Deși dispune de interes propriu, acesta nu este apărat direct în instanță, ceea ce dă peste cap clasicul duel dintre părțile legate prin raportul juridic material în care fiecare își promovează și își protejează propriul interes.

Acțiunea reconvențională se formulează de către partea cu poziție defensivă împotriva părții ofensive și este inevitabil să ne întrebăm în ce măsură o acțiune reconvențională poate lua forma acțiunii oblice. Or, eventualitatea în care pârâtul să fie creditorul unui creditor al reclamantului nu este imposibilă și atunci, pentru eficientizarea actului de justiție, ar putea fi admisă, prin absurd și ipotetic, această cerere din partea pârâtului. În încercarea de a răspunde la această întrebare trebuie să luăm în calcul în primul rând natura materială a acțiunii oblice, și anume: citându-l pe Matei Cantacuzino [6], invocăm că „exercițiul acestei acțiuni de către creditori e mai mult decât un act de conservare și totodată mai puțin decât o urmărire”. Prin aceasta avem în vedere lipsa unui titlu executoriu ca finalitate pentru acțiunea oblică, ceea ce pierde rațiunea îndreptării împotriva reclamantului, în semn de apărare a unei acțiuni reconvenționale care nu urmărește satisfacerea unui interes material direct și perceptibil din partea pârâtului, iar, conform cerințelor specificate la art.173 CPC RM, această acțiune trebuie să urmărească compensarea pretenției inițiale. Legiuitorul este mai riguros cu pârâtul, în sensul șanselor acestuia de a formula o acțiune oblică împotriva reclamantului, și prin exigența de conexiune a pretențiilor reconvenționale cu cele ale acțiunii de bază și fundamentarea lor pe același litigiu, lucru care nu este fezabil sub nici o formă în cazul unei acțiuni oblice, aceasta fiind subrogatorie și indirectă. Acestea fiind spuse, putem concluziona imposibilitatea implicită de înaintare a acțiunii oblice din partea pârâtului în procesul intentat la cererea reclamantului.

Este discutabil și caracterul exigibil al creanței ce aparține celui care are dreptul să înainteze o acțiune oblică, având un specific relativ care poate fi dedus din reglementarea conținută la alin.(3) art.599 CC RM, care prevede că creanța trebuie să fie lichidă și exigibilă cel târziu la momentul examinării. Cerința de lichiditate este indubitabilă, pe când cea de exigibilitate este neargumentată și irelevantă pentru momentul respectiv, ținând cont de scopul asigurator și preventiv al acțiunii oblice. Creanța ar trebui asigurată oricând de riscul de insolvabilitate a debitorului, nu doar la momentul în care aceasta este la scadență și urmează să fie executată de către debitor. Considerăm că această cerință de exigibilitate urmează să fie înaintată de rând cu celelalte (certitudine și lichiditate) în raport cu drepturile debitorului vizavi de terți, deoarece acestea urmează să fie realizate și valorificate în cazul satisfacerii acțiunii de către instanța de judecată, nu însă cele ale creditorului.

În cazul înaintării unei acțiuni oblice, prescripția extinctivă a drepturilor creditorului care îl subrogă pe debitor nu se întrerupe și nici nu se suspendă (așa cum rezultă din prevederile art.274-277 CC RM). Aceasta face inoperantă cerința de exigibilitate, deoarece hotărârea instanței de judecată, oricare ar fi aceasta, nu este aplicabilă față de creanța respectivă. Această cerință excesivă îl limitează pe creditor în posibilitatea apărării drepturilor sale, chiar și în varianta în care caracterul exigibil poate fi extins până la examinarea cauzei în instanță.

Posibilitatea formulării în instanță a unor pretenții care se încadrează în specificul acțiunii oblice de rând cu alte cerințe ale reclamantului sunt imposibile în condițiile în care toate acestea trebuie să fie bazate pe același temei juridic și să fie strâns legate între ele, așa încât conjugarea pretențiilor într-o singură cauză civilă trebuie să fie argumentată de un criteriu comun și să facă examinarea cauzei nu doar posibilă, dar și eficientă. Reclamantul cărui îi aparține acțiunea oblică nu este legat de pârât prin raportul material care a generat litigiul în instanță. Considerent din care nu pot fi concepute și alte categorii de pretenții pe care le-ar putea alinia acțiunii oblice. Astfel, acțiunea oblică nu poate fi încadrată într-o acțiune civilă complexă, constituind o parte a acesteia. Pe de altă parte, nu se exclude intentarea unor alte acțiuni civile între cei doi (creditorul – reclamant și terțul debitor – pârât) pe cauze civile care nu sunt legate de acest raport mediat dintre ei.

Titlul executoriu pentru executarea silită a obligațiilor se va elibera creditorului la cerere de către prima instanță, după rămânerea definitivă a hotărârii, în conformitate cu prevederile art.12 din Codul de executare al Republicii Moldova (CE). Același act normativ specifică la alin.(2) art.43 că *creditor* este persoana fizică sau juridică în al cărei interes a fost emis documentul executoriu. Prin urmare, dacă hotărârea instanței va fi de satisfacere a acțiunii oblice, titlul executoriu se va elibera nu reclamantului în proces, ci debitorului în interesul cărui a acționat acesta. Acum rămâne ca debitorul să fie motivat să intervină la această etapă, pentru că eliberarea documentului executoriu se face la cererea creditorului (parte a raportului de executare) și doar în unele situații specifice din oficiu. Potrivit alin.(5) art.44 CE RM, creditorul este obligat să acorde executorului judecătoresc sprijin efectiv pentru aducerea la îndeplinire a executării silită, punându-i la dispoziție și mijloacele necesare în acest scop. Lipsa unui interes din partea debitorului ar putea însemna un efort zadarnic al creditorului și acest comportament din partea debitorului care a omis să își exercite personal drepturile sale

în raport cu debitorul(ii) este previzibil. Tocmai de aceea, considerăm că ar fi necesară implicarea creditorului și în procesul de executare. Pe de altă parte, din esența acțiunii oblice satisfăcute rezultă deja o împlinire a creditorului prin faptul că debitorul nu va mai putea invoca insolvența și va fi obligat să execute întocmai cele asumate, dar s-ar putea ca patrimoniul lui să fie insuficient pentru onorarea obligațiilor față de toți creditorii chirografari, și atunci această finalitate de executare interesează în mod cert pe creditor.

Debitorul ar putea invoca și lipsa unor mijloace financiare pentru achitarea serviciilor executorului judecătoresc pe care este obligat să le suporte la solicitarea documentului executoriu, dacă din prevederile legale această obligație va fi pusă pe seama sa. Este un argument în plus de acceptare a creditorului în procedura executării, așa încât acesta să-l subroge în continuare pe debitor până la valorificarea creanței(lor) în întregime.

Prejudiciul pe care îl cauzează debitorul creditorului care a exercitat dreptul de a se adresa în instanță cu o acțiune oblică este exprimat prin acele acțiuni efective pe care le întreprinde acesta și obligațiile (de natură materială, inclusiv) pe care și le asumă în numele și în interesul debitorului. De aceea, acesta va putea invoca și repararea acestui prejudiciu, fiind obligat să demonstreze că debitorul nu a întreprins nici o măsură pentru a-și valorifica personal și direct drepturile sale în raport cu propriii debitori. Reglementările referitoare la acțiunea oblică nu fac nici o referință în acest sens, fapt care lasă loc de interpretare a normelor generale referitoare la cauzarea de prejudicii.

Pentru admiterea în instanță a unei acțiuni oblice, nu se impun cerințe referitoare la proporția creanțelor rezultate din cele două raporturi care se mediază de către creditor, adică nu este impusă o limită a cuantumului valoric al pretențiilor pe care este îndreptățit creditorul să le pretindă de la debitor în corespundere și în dependență de creanța debitorului față de debitorul propriu. Astfel, nu este necesar ca creanța creditorului să fie mai mare și nici mai mică față de drepturile pe care le exercită în numele debitorului. Dacă admitem creanțe vădit mai mari ale debitorului, aceasta nu împiedică examinarea cauzei în instanță, deoarece, așa sau altfel, toate bunurile obținute în baza acțiunii oblice intră în patrimoniul debitorului și beneficiază tuturor creditorilor acestuia (art.601 CC RM).

Sunt situații în care o acțiune în aparență indirectă să nu constituie acțiune oblică, ci acțiune civilă clasică, dacă legea civilă prevede posibilitatea de adresare în instanță cu pretenții directe față de cel vizat, cum ar fi, de exemplu, cazul tragerii la răspundere a reprezentantului care a acționat fără împuterniciri (art.250 CC RM). Aceste situații vor avea finalitatea oricărei acțiuni civile care, satisfăcute fiind, îl îndreptățesc pe cel care a formulat acțiunea să beneficieze direct de prestația celui obligat în ultimă instanță.

Cu titlu de concluzie pentru această investigație, invocăm propunerea generală de specificare a unor norme distincte sau implicite în legislația procesuală civilă a Republicii Moldova, prin care să se reglementeze modalitatea concretă de sesizare a instanțelor de judecată, cu acțiuni oblice în cadrul compartimentului referitor la procedura contencioasă și în modul corespunzător propunerilor menționate anterior, introducerea unor completări în legislație referitoare la executarea hotărârilor judecătorești în cauzele examinate în baza acțiunii oblice.

Neutilizarea în practică a acestui instrument legal din partea creditorilor se motivează nu doar de riscurile materiale pe care și le asumă aceștia prin acționarea în justiție subrogându-i pe debitori, dar, mai ales, pe riscurile procesuale. Reglementările superficiale aplicabile acțiunii oblice și, în aspect procesual, lipsa acestora, fac din această formă de protecție a creanțelor un compartiment inaccesibil și misterios, care ar câștiga enorm în cazul introducerii unor reguli mai relaxate și mai permissive pentru cei implicați, dar și unele avantaje pentru cel care exercită acțiunea oblică în raport cu alți creditori chirografari.

Referințe:

1. Grușcă I. Dicționar de drept procesual civil. - Chișinău, 2003, p.10.
2. Триушников М.К. Гражданский процесс. - Москва, 2003, с.220.
3. Bloșenco A. Drept civil. Partea Specială. - Chișinău, 2003, p.274; Chibac Gh., Băieșu A., Rotari A., Efrim O. Drept civil. Contracte speciale. - Chișinău, 2005. p.634.
4. Comentariul Codului Civil al Republicii Moldova. Vol.II. - Chișinău, 2006, p.123.
5. Dorfman I. Drept procesual civil. Partea Generală. - Chișinău, 2003, p.76.
6. Cantacuzino M. Elementele dreptului civil. - București, 1921.

Prezentat la 24.02.2011